

Duurzaam goud is druppel op gloeiende plaat

Auteur: Annemieke van Roekel | 14 augustus 2012

Nu de gouden plakken veilig zijn opgeborgen in kast, vitrine of kluis, is de blik alweer gericht op de komende Olympische Spelen, in 2016 in Rio de Janeiro. Misschien maken de organisatoren deze keer geen strategisch foutje, zoals in Londen, waar het goud voor de 400 gram zware medailles afkomstig was van het sterk vervuilende mijnbouwbedrijf Rio Tinto.

Na 'fout hout' hebben we nu ook 'fout goud'. Zo ongeveer al het goud waarmee we goede sier maken of trouw beloven, of dat we als belegging aanschaffen, blijkt smerig te worden gemijnd. Door de omstreden herkomst van de dikke, zware gouden plakken die de sporters tijdens de Olympische Spelen in Londen najaagden, is dit foute goud in de belangstelling geraakt. Er zijn wel alternatieven, maar de hoeveelheid daarvan is nu nog slechts een druppel op de gloeiende plaat.

Groene Olympische Spelen

Terwijl het Olympisch Comité in Londen beoogde de 'groenste' Spelen ooit te organiseren, werd voor de ingrediënten van het eremetaal verrassend genoeg toch voor een bedrijf met een slechte reputatie gekozen. Het Brits-Australische Rio Tinto

In de Romeinse tijd werd met munten van puur goud betaald, zoals deze munten uit 183 na Chr. Precies 100 jaar geleden waren de Olympische gouden medailles nog gemaakt uit puur goud; nu zijn ze grotendeels van zilver.

Wikimedia Commons

(https://nl.wikipedia.org/wiki/Rio_Tinto_Group), met wereldwijd rond de vijftig actieve mijnen, is berucht door de milieubelasting van water en lucht en de hoge CO₂- en looduitstoot.

De mijnbouwmultinational – tevens een grote uraniumproducent – leverde de metalen voor de medailles, die uit twee mijnen afkomstig waren: de *Bingham Canyon Mine* (https://en.wikipedia.org/wiki/Bingham_Canyon_Mine) in de VS en de nieuwe *Oyu Tolgoi mine* (https://en.wikipedia.org/wiki/Oyu_Tolgoi_mine) (koper en goud) in het zuiden van Mongolië. De ligging van deze mijn in de Gobiwoestijn (https://en.wikipedia.org/wiki/Gobi_Desert) vormt een bedreiging voor de niet of nauwelijks geïnformeerde nomadische bevolking en kwetsbare ecosystemen vanwege de grote waterbehoefte voor mijnbouw; voor de Oyu Tolgoi wordt iedere drie seconden één kubieke meter water afgetapt.

Internationale richtlijnen

“Alle sponsors van de Olympische Spelen in Londen moesten voldoen aan de door het organiserend comité opgelegde strenge internationale sociale, ethische en milieuriichtlijnen, maar voor enkele bedrijven is geen onafhankelijke audit

De Bingham Canyon Mine (ook bekend als de Kennecott Copper Mine) in de Amerikaanse staat Utah is al in bedrijf sinds 1906 en rijk aan metaalertsen zoals goud, zilver, koper en molybdeen. Eigenaar van de mijn, Rio Tinto, bezit mijnen in o.a. Mongolië, Indonesië, Papoea Nieuw-Guinea en Madagaskar.

 Wikimedia Commons

(<https://nl.wikipedia.org/wiki/Auditing>) (controle, *red.*) door een derde partij uitgevoerd”, vertelt Charlotte Christiaens van de Belgische organisatie Catapa (<http://www.catapa.be/>). Met veertig andere organisaties is Catapa gelieerd aan het in Londen gevestigde London Mining Network (<http://londonminingnetwork.org/about/>), dat zich hard maakt voor verduurzaming van de mijnbouw wereldwijd. Dat deze organisatie zijn zetel heeft in Londen is niet toevallig; de mondiale mineralenhandel vindt vooral plaats via de Britse hoofdstad.

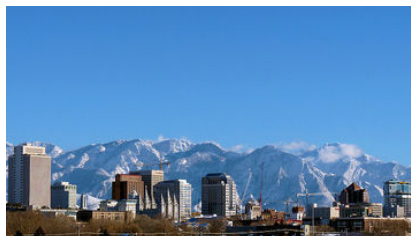
4700 medailles

Vlak voor de start van de Olympische Spelen is de mijn van Rio Tinto in Utah gecertificeerd door de Responsible Jewellery Council (<http://www.responsiblejewellery.com/>). “Maar een audit van een koepelorganisatie die de mijnbouwbranche vertegenwoordigt, kun je niet onafhankelijk noemen”, aldus Christiaens. “Dat had het organiserend comité, LOCOG, zelf moeten doen, met de speciaal hiervoor opgestelde code.”

Het is haar vooral een doorn in het oog dat Rio Tinto als sponsor van de Olympische Spelen veel reclamefilmpjes – Christiaens noemt het liever “propaganda” – de wereld in kon sturen. “Dat geld had het bedrijf beter kunnen investeren in onderzoek naar duurzame mijnbouw en het beperken van de impact op de volksgezondheid.”

In de PR rondom de Olympische Spelen werd de ‘milieuvriendelijke werkwijze’ van Rio Tinto breed uitgemeten, terwijl zelfs artsen in de nabijgelegen miljoenenstad Salt Lake City het bedrijf al jaren aanklagen wegens overschrijding van de federale *Clean Air Act*, zoals opgesteld door de Environmental Protection Agency

(https://nl.wikipedia.org/wiki/Environmental_Protection_Agency). Als sponsor van de Olympische Spelen kreeg het bedrijf een ‘platform voor groene communicatie’. De tegenprestatie was 16 miljoen dollar aan sponsorgelden en het metaal voor de 4700 medailles, waarvoor niet betaald hoefde te worden.

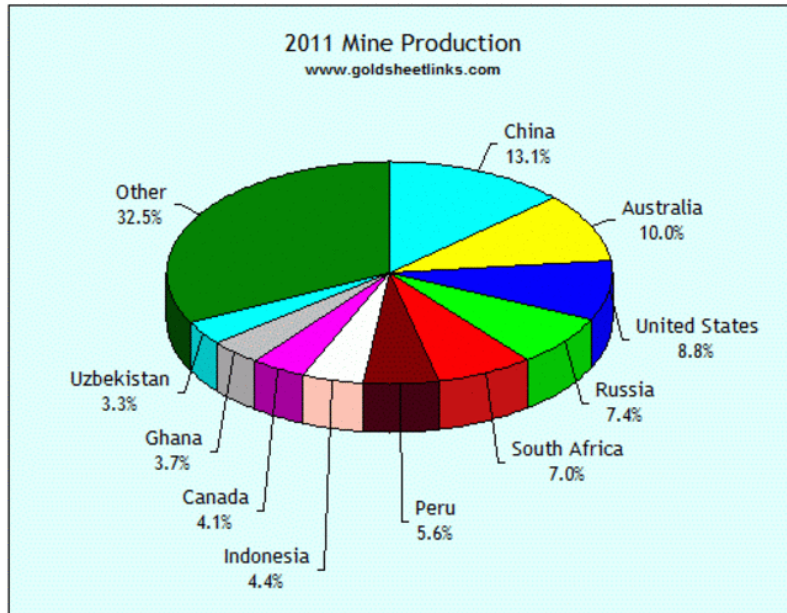

Salt Lake City, Utah.

 Wikimedia Commons

Mijnbouw wereldwijd

Per jaar wordt 2,5 miljoen kilo goud gemijnd, vooral in grote zogeheten *open pit* mijnen. Was goud in het verleden vooral in gebruik in juwelen, sinds het einde van de 20ste eeuw is goud ook een belangrijk metaal in industriële toepassingen, zoals in printplaten en mobieltjes. Goud wordt tegenwoordig ook in niet te verwaarlozen hoeveelheden teruggewonnen uit *e-waste*, het zogeheten *urban mining*.

De wereldgoudproductie in 2011

 GOLDSHEET Mining Directory

Goed goud

Dat de mijnbouw van goud ook met minder milieuschade mogelijk is, laten inmiddels kleine initiatieven zien die in Zuid-Amerika zijn opgezet. In Bolivia, Peru en Colombia werken diverse bedrijven volgens de normen van Fairtrade/Fairmined (<http://www.fairtrade.org.uk/gold/>), kortweg FTFM. De productie van duurzaam gemijnd goud, dat in de markt wordt gezet als *Goed Goud*, vindt inmiddels plaats in vier Zuid-Amerikaanse mijnen en zal uitgebreid worden naar het Afrikaanse continent. De 300 kilo duurzaam gemijnd goud die op dit moment jaarlijks op deze wijze geproduceerd kan worden, moet eind dit jaar verdubbeld zijn.

De FTFM-werkwijze richt zich vooral op de verbetering van arbeidsomstandigheden en beperken van milieuschade. Het gebruikte kwik en cyanide wordt opgevangen; daarnaast is er een strengere FTFM ECO-variant die het gebruik van kwik en cyanide niet toelaat.

Niet alles is goud wat er blinkt

Nog niet eerder werden de Olympische Spelen in Zuid-Amerika gehouden; een primeur voor Brazilië in 2016 dus. Christiaens hoopt dat de locatie zal meewerken. Brazilië zelf kent heel wat protesten tegen grootschalige mijnbouw en het duurzame goud is nu nog uitsluitend afkomstig uit Zuid-Amerika. Zij zal vooral nog veel lobbywerk moeten verrichten om een duurzame droom werkelijkheid te maken.

Blijkt de duurzaamheid van de Olympische Spelen in Londen deels symboolpolitiek te zijn, de gouden medailles zelf zijn dat ook: het gehalte aan puur goud in de 'gouden' medaille is met 6 van de 400 gram slechts 1,34%. De rest is zilver (92,5%) en koper (6,16%). Niettemin kan de (symbolische) waarde ervan in de tonnen lopen.

Zie ook:

- De keerzijde van de Olympische medaille in EenVandaag op 17 juli 2012
- Goud, goudertsen en gouwinning (Kennislinkartikel)
- Groen goud (Wetenschap24)

Hier stond een afbeelding
waarvan het copyright onduidelijk is.
Excuses voor het ongemak.

 KENNISLINK

De 'gouden' medaille bestaat slechts uit 1,34 % puur goud. Het overgrote deel is zilver (92,5%) en koper (6,16%). De bronzen medaille bestaat vooral uit koper.

 Coinweek

Lees verder

Dit artikel is een publicatie van **NEMO Kennislink**.
© NEMO Kennislink, sommige rechten voorbehouden

Dit artikel publiceerde NEMO Kennislink op 14 augustus 2012